

2. Про затвердження Порядку проходження кандидатами на посаду прокурора спеціальної підготовки та методики її оцінювання, навчального плану спеціальної підготовки (із змінами, внесеними Рішеннями КДКП від 02.04.2018 № 39дк-18, від 14.06.2018 № 84дк-18) : рішеннями КДКП від 13.09.2017 № 25дк-17 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.kdkp.gov.ua/page/rishennia-25dk-17>.
3. Про затвердження Програми тестування кандидатів на посаду прокурора місцевої прокуратури : рішеннями КДКП від 13.09.2017 № 23дк-17 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.kdkp.gov.ua/page/rishennia-23dk-17>.
4. Про затвердження тестових запитань для складання кандидатами на посаду прокурора місцевої прокуратури кваліфікаційного іспиту : рішеннями КДКП від 13.09.2017 № 22дк-17 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.kdkp.gov.ua/page/rishennia-22zp-17>.

Ключові слова: прокурор, конкурсний відбір, кваліфікаційний іспит, спеціальна підготовка, Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія прокурорів.

Ключевые слова: прокурор, конкурсный отбор, квалификационный экзамен, специальная подготовка, квалификационно-дисциплинарная комиссия прокуроров.

Key words: prosecutor, competitive selection, qualification exam, special training, Qualification and Disciplinary Commission of Public Prosecutors.

СВИДА ОЛЕКСІЙ ГЕОРГІЙОВИЧ

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОКРЕМИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ДИРЕКТОРА ДБР

Концептуальні зміни в правовому полі України останнім часом все більше торкаються системи правоохоронних органів, що пов'язане із кардинальним перетворенням національного законодавства, реформуванням правових систем і державно-правових інститутів влади. Протягом років, що минули в моменту прийняття нового Кримінального процесуального кодексу України, йде реформування системи досудового розслідування. Цей процес супроводжується прийняттям нових законодавчих положень та створенням відповідно нових державних органів, уповноважених здійснювати досудове розслідування.

Серед таких органів, наділених правом досудового розслідування, стало Державне бюро розслідувань, правове регулювання функціонування якого було визначено Законом України «Про Державне бюро розслідувань» від 12 листопада 2015 року № 794-VIII. Цей Закон визначив Державне бюро розслідувань (далі – Закон про ДБР) як центральний орган виконавчої влади, що здійснює правоохоронну

діяльність з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до його компетенції (стаття 1 Закону), наразі відбувається процес подальшого розгортання діяльності ДБР, що пов'язане з низкою проблем організаційного, правового, технічного, кадрового та інших аспектів забезпечення.

Цілком зрозуміло, що в процесі практичної реалізації окремих законодавчих положень виникають складнощі, що потребують вдосконалення галузевого Закону. Одним із таких аспектів є визначення у ч. 1 ст. 12 досить широкого кола повноважень Директора ДБР.

Насамперед виникає проблема з реалізації повноваження стосовно забезпечення законності в процесі здійснення досудових розслідувань у Державному бюро розслідувань.

Окремо тут доцільно звернутися до положення статті 3 галузевого Закону ДБР, якими закріплено засаду «єдиноначальності у поєднанні з колективним способом реалізації окремих повноважень Державного бюро розслідувань. Принцип єдиноначальності не заперечує принципу процесуальної самостійності слідчого органу Державного бюро розслідувань» (п. 8 ч. 1 ст. 3 Закону).

Проте, вбачається, що реалізація повноваження стосовно забезпечення законності здійснюваних Державним бюро розслідувань досудових розслідувань для Директора ДБР є безпосередньо ускладненою, оскільки гарантії процесуальної незалежності слідчих передбачаються насамперед Кримінальним процесуальним кодексом України (далі – КПК України).

Адаптуючи положення п. 17 ч. 1 ст. 3 КПК України до предмета дослідження, можна вказати, що слідчий ДБР – службова особа органу державного бюро розслідувань, уповноважена в межах компетенції, передбаченої КПК України, здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень.

Аналіз положень КПК України дозволяє зробити висновок, що при здійсненні досудового розслідування правом реалізації повноважень, спрямованих на забезпечення законності в цій сфері, наділені безпосередньо слідчий, керівник органу досудового розслідування, прокурор та суд.

Одразу ж відкидаючи варіанти щодо ототожнення Директора ДБР із слідчим, прокурором та судом, потребує окремої уваги питання стосовно його ототожнення з керівником органу досудового розслідування.

Відповідно до п. 8 ч. 1 ст. 3 КПК України керівник органу досудового розслідування – начальник Головного слідчого управління, слідчого управління, відділу, відділення органу Національної поліції, органу безпеки, органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, органу державного бюро розслідувань, органу Державної кримінально-виконавчої служби України, підрозділу детективів, підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України та його заступники, які діють у межах своїх повноважень.

Як бачимо, у КПК України здійснення керівництва органом досудового розслідування покладається на конкретних посадових осіб – начальник Головного слідчого управління, слідчого управління, відділу, відділення, й у жодному разі не згадуються перші керівники відповідних правоохоронних органів.

У зв'язку з цим на підставі аналізу норм КПК України можна зробити висновок, що на фактично Директор ДБР не може реалізувати повноваження, спрямовані за забезпечення законності при проведенні у ДБР досудового розслідування, оскільки він не наділений чинним КПК правом ознайомлюватися з матеріалами досудових розслідувань, заслуховування стану досудових розслідувань на оперативних нарадах, невправі оцінювати рішення та дії слідчих та керівників органу досудового розслідування, надавати вказівок у кримінальних провадженнях, вживати заходів щодо усунення порушень вимог законодавства у випадку їх допущення слідчими чи керівниками Бюро, відсторонювати слідчого від проведення досудового розслідування, в тому числі і у разі неефективного досудового розслідування. Це пов'язане з тим, що цими повноваженнями наділений лише керівник органу досудового розслідування ДБР.

Безсумнівно, до практична реалізація закріплених у Законі про ДБР повноважень Директора ДБР щодо забезпечення законності досудових розслідувань, здійснюваних в слідчих підрозділах очолюваного ним правоохоронного органу, можлива лише після внесення відповідних законодавчих змін до чинного КПК України.

Ключові слова: Державне бюро розслідувань, директор, досудове розслідування, забезпечення законності

Ключевые слова: Государственное бюро расследований, директор, досудебное расследование, обеспечение законности.

Key words: State Bureau of Investigations, Director, pre-trial investigation, ensuring legality.

ХРАПЕНКО ОЛЕНА ОЛЕГІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури,
кандидат юридичних наук

ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМИ «ЕЛЕКТРОННИЙ СУД»

Юриспруденція завжди являла собою систему, в якій технологічні рішення відігравали далеко не головну роль. Але в сучасних умовах трансформації суспільства, зміни вектору розвитку суспільних процесів у бік інформаційно складової та перезавантаження людської діяльності і комунікації в електронну форму юридична діяльність набуває нових властивостей, які тісно пов'язані із інформатизацією суспільства.